

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008 • ΤΕΥΧΟΣ 65 • ΤΙΜΗ: 4.50€

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

SOUND

m a k e r

Fabfilter:
Timeless+
ProC
Creative Tools

Flux:
Alchemist
και Solera II
...απλά μαγικά!

IK Multimedia:
Amplitude
Metal
Τσίτα τα γκάζια!

Steinberg CC121

Advanced Integration
Controller

Απόλυτος Έλεγχος!

Interview: DeNiro

Digitech: Hardwire Series

Έκθεση ISS - AVL

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΤΕΛΟΣ
Την Κυριακή
ΚΕΝΤΑ
Αριθμός Άδειας:
4276

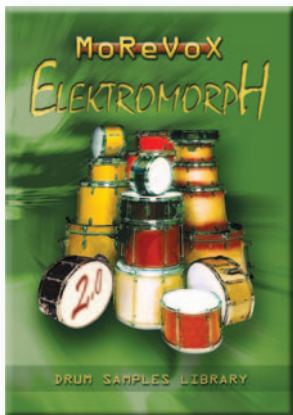
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1912/2004 ΚΕΝΤΑ

Self-Promotion: Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε για την προώθηση της μουσικής σας
Misuse: Το making of του δίσκου, pt5 / **Pro Tips:** Reason, Live, Logic, Pro Tools

MoReVoX EleKtroMorph 2 & RetròVerb 2.0

Batteria, ambiente, magnifico!

Νίκος Δημητρακάκος
deadnid@gmail.com

ΟΚ... Παραδέχομαι πως δε γνωρίζω γρι από ιταλικά και για αυτό μου πήρε λίγη ώρα να ψάχνω στο λεξικό. Όμως, τα καινούρια προϊόντα της Morenox, ιταλικής προέλευσης, δε χρειάζονται και πολλή προσπάθεια για να ανακαλύψει κανείς αμέσως την αξία τους. Έχουμε στα χέρια μας μία βιβλιοθήκη drums samples ονόματι Elektromorph στην έκδοση 2 και μία συλλογή από impulse responses χώρων με το όνομα RetròVerb, επίσης στη δεύτερη έκδοση. Λοιπόν... benvenuti

MoReVoX EleKtroMorph 2
www.elektromorph.com

- ▲ Ποιότητα ήχου
- ▲ Ολοκληρωμένη λύση για programming

▼ Ανάλυση multidynamics, όμως έτσι κι αλλιώς δε θα το χρησιμοποιούσατε και για... jazz

Εκτίμηση

Αν δεν είστε της BFD νοοτροπίας και θέλετε κάτι πιο παραγωγικά έτοιμο, με εντυπωσιακή ποιότητα ήχου, αυτή η βιβλιοθήκη είναι από τις καλύτερες που κυκλοφορούν μέχρι σήμερα.

Τιμή (με Φ.Π.Α.):

\$189 (DVD),
\$179 (download)

Πληροφορίες:

www.morevox.com/retròverb

SoundMaker

More... vox!

Πολύ εμπνευσμένο, θα λέγαμε, το όνομα της εταιρείας πίσω από το οποίο βρίσκεται ο Sabino Cannone (φώτο 1) του Il Poggio studio (www.ilpoggiorecording.com) στο Μιλάνο. Ταλαντούχος όπως είναι ως μηχανικός ήχου και ιδιοκτήτης ενός αξιόλογου studio με σοβαρό εξοπλισμό, έκανε την είσοδό του και στη βιομηχανία παραγωγής samples και impulses. Συγκεκριμένα, όπως λέει ο ίδιος, άρχισε πριν περίπου 5 χρόνια να φτιάχνει δωρεάν impulses και αργότερα τον «βρήκε» η TrilliumLane, κατασκευάστρια του TlSpace για Protools, όπου και άρχισε μια συνεργασία μαζί του. Έχει αναπτύξει αρκετά IR sets για το συγκεκριμένο plugin. Στο χώρο των samples διακρίνεται επίσης για την ικανότητά του, μετά την πρώτη κυκλοφορία του EleKtroMorph με αρκετά θετικές εντυπώσεις, ενώ σήμερα εξετάζουμε τη δεύτερη. Με τα χέρια στο EleKtroMorph και το RetròVerb, κρατάμε προϊόντα Α' ποιότητας... Ας δούμε γιατί.

EleKtroMorph 2

Η βιβλιοθήκη περιέχει δείγματα από drums, ηχογραφημένα σε διάφορα studio, συμπεριλαμβανομένου του Il Poggio καθώς και σε δωμάτια σπιτιών της υπαίθρου με πέτρινους τοίχους και ξύλινες οροφές. Δυστυχώς, δε μας πληροφορεί τι τύμπανα (μάρκες, μοντέλα) είναι ηχογραφημένα και απλά ονομάζει τα samples με ονόματα του στυλ "Massive Attack Kick", "Rich Snare"

κτλ. Τα πιο πολλά samples είναι kicks (15) και snares (20). Φυσικά, έχει και κάποια (3) sets από tom και τέλος ένα βασικό σερ βια-τινιών, χωρίς όμως ιδιαίτερη ποικιλία – δεν υπάρχει china cymbal για παράδειγμα. Όπως λέει και ο ίδιος ο Sabino, τα πιατίνια συμπεριλήφθηκαν κυρίως επειδή μια βιβλιοθήκη χωρίς αυτά δε θα είχε τόσο μεγάλη χρηστικότητα. Παρ' όλα αυτά, δεν υστερούν καθόλου σε ποιότητα. Ίσα ίσα που μου άρεσαν αρκετά, επειδή ακούγονται πολύ “γλυκά” και all-around, δηλαδή κολλάνε σε διάφορα είδη μουσικής, από pop μέχρι rock. Απλά, είναι περιοριστικό από παραγωγικής άποψης, ενώ έχεις τόσες πολλές μπότες και ταμπούρα, να έχεις μόνο ένα set πιατίνια. Θα μπορούσε φυσικά κάποιος πάντα να χρησιμοποιήσει πιατίνια από άλλη βιβλιοθήκη, όμως με την πολύ πιθανή ανομοιογένεια που μπορεί να προκληθεί από τη χρήση samples, ηχογραφημένων σε διαφορετικούς χώρους με διαφορετικά μηχανήματα κτλ.

Για να τα πάρουμε όμως από την αρχή, η βιβλιοθήκη χωρίζεται σε 2 μέρη, το Massive Path και το Creative Path. Το MP είναι το “πολιτικό ορθό” της υπόθεσης, ενώ το CP είναι το καλλιτεχνικά “διαστρεβλωμένο”. Κάποιοι ήχοι του CP προέρχονται από το MP με επεξεργασία, κυρίως έντονο compression, βγάζοντας έτσι ένα πιο industrial χαρακτήρα, αλλά και κάποιοι είναι ηχογραφημένοι αποκλειστικά για αυτό. Τα πιατίνια, χωρίς να είμαι σίγουρος, φαίνεται να προέρχονται από τα πιατίνια που προανέφερα (του MP), αλλά αρκετά αλλαγμένα σε χροιά και γενικά παραείναι πειραματικά. Δεν είναι και ό,τι πιο χρήσιμο, όμως δεν παύουν να είναι ευπρόσδεκτα. Τα υπόλοιπα pieces (kicks, snares, toms) πάντως είναι πολύ ενδιαφέροντα για όποιον γράφει ηλεκτρονική ή κάτι κοντά σε industrial μουσική. Γιγάντια μπάσα, ολίγον τι “βρομιάρικα” και πολύ πολύ runchy. Η λέξη runchy είναι κάτι που χαρακτηρίζει και τα samples του MP, το οποίο θεωρώ το βασικό περιεχόμενο της βιβλιοθήκης (το CP είναι απλά το κερασάκι). Το πιο μεγάλο θετικό που βρίσκω είναι η ποιότητα του ήχου, από την άποψη ότι σφύζει από αναλογικότητα (yeah!). Οι ηχογραφήσεις έχουν γίνει με μπόλικά “λεφτά” σε εξοπλισμό και από ότι φαίνεται σε εμπειρία και μεράκι. Μια λίστα (φωτό 2) που μου έστειλε ο Sabino έκανε τα σάλια μου να τρέχουν... όπως θα δείτε, το signal path είναι ποικίλο για κάθε διαφορετικό direct ή ambient mic, με γενικά αρκετά επιτυχημένες επιλογές. Εκτός, θα έλεγα, από το απεχθές (για μένα τουλάχιστον) D112, του οποίου ο κάπως “κλούβιος” ήχος έχει επιδράσει στο χαρακτήρα των kicks του EM2. Από την

Φωτό 1: Ο Sabino Cannone στο control room του Il Poggio.

άλλη όμως, γενικά και ίσως πιο αντικειμενικά, οι μπότες σκοτώνουν... Όπως και τα snares. Και τα δύο με αξιόλογη ποικιλία, για να διαλέξεις για διαφορετικές παραγωγές. Προσοχή όμως, λέω για όσους ίσως δε θέλουν κάτι τέτοιο, τα samples ακούγονται έντονα produced, δηλαδή επεξεργασμένα σαν στο τελικό στάδιο ενός mix, για να μη πω mastering... Αυτός είναι ένας από τους στόχους της βιβλιοθήκης και όχι κάτι που έγινε απλά για να εντυπωσιάσει τον κόσμο. Είναι της λογικής “πάρ' το, ρίξ' το μέσα στο mix και καθάρισε!”. Ειδικά στην περίπτωση που κάνεις programming εξολοκλήρου με το EM2, τότε έχεις ένα πολύ εύκολο αποτέλεσμα. Κι από ρεαλισμό κατά πόσο πείθει? Αρκετά, λόγω της αναλογικότητας που είπαμε, όχι τόσο όμως από άποψη multidynamics. Ναι μεν, κάθε piece αποτελείται από 4, 5 ή και περισσότερα dynamic layers, μου δίνει την εντύπωση όμως ότι οι χαμηλότερες δυναμικές είναι τα ίδια hits, αλλά σε χαμηλότερο volume... Αυτό κυρίως στα snares. Μπορεί να μην είναι αλήθεια, αλλά να είναι απλά το έντονο processing που μου δίνει αυτή την εντύπωση. Εν ολίγοις, πάντως, θεωρώ ότι για αρκετά δυναμικό προγραμματισμό, η εν λόγω βιβλιοθήκη δεν κάνει. Για super, duper, in your face, runchy, pop (με την έννοια του clarity) τύμπανα, η βιβλιοθήκη σπάει κόκαλα... Τέλος, σημαντικό είναι να γνωρίζουμε κατά πόσο spacious ακούγονται τα samples. Οι μπότες λοιπόν, οι πιο πολλές είναι τελείως στεγνές, με το κλασικό internal mic να κυριαρχεί. Τα υπόλοιπα elements όμως, ουσιαστικά είναι μια μίξη του direct mic με overhead και room mics, μια μίξη που έχει γίνει από το Sabino σύμφωνα με την κρίση του και είναι κάτι που δε μπορούμε να αλλάξουμε (όπως π.χ. στο BFD). Δηλαδή, τα samples, όπως είναι φυσικό, είναι stereo εφόσον περιέχουν πληροφορία direct

SET A

	MICROPHONE	MICROPHONE PRE/COMP
KICK IN	D112	TcElectronic GoldMike
KICK OUT	BRAUNER VM1	Amek 9098EQ
KICK ATTACK	PZM 6D	Amek 9098EQ
Snare Up	Shure Beta 87	Millenia STT1
Snare Dwn	Shure SM7	Focusrite ISA220 (with Bled Comp)
HH	Audiothecnica 4050	TcElectronic GoldMike
Tom 1	Audiothecnica AE3000	Focusrite ISA 428
Tom 2	Audiothecnica AE3000	Focusrite ISA 428
Tom 3	Audiothecnica AE3000	Focusrite ISA 428
Tom 4	Audiothecnica AE3000	Focusrite ISA 428
OH	Neumann KMF4	Millenia HV3C
AMB 1	Neumann 184	Thermionics Earlybird 2.2+Portico 5043
AMB2	PZM 6D	Joemeek TwinQ
Mono Room	Neumann U87	Avalon 737sp (with heavy compo)

SET B

	MICROPHONE	MICROPHONE PRE/COMP
KICK IN	D112	TcElectronic GoldMike
KICK OUT	Sennheiser e602	Amek 9098EQ
Snare Up	Shure SM 57	Millenia STT1
Snare Dwn	Shure SM7	Focusrite ISA220 (with Bled Comp)
HH	Neumann KM184	TcElectronic GoldMike
Tom 1	Sennheiser e604	Vintech Audio 473
Tom 2	Sennheiser e604	Vintech Audio 473
Tom 3	Sennheiser e604	Vintech Audio 473
Tom 4	Sennheiser e604	Vintech Audio 473
OH	Neumann KMF4	API 3124
AMB 1	MXL V6	UA 2-610+ Thermionics Phenix
Mono Room	Neumann U87	Avalon 737sp (with heavy compo)

Φωτό 2: Λίστες με mics και preamps που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση του EM2.

μαζί με ambient.

EM2 Formats

Διατίθεται καταρχάς σε format για Battery 3 (.kt3 αρχεία) με 3 kits για το MP μέρος και άλλα 3 για το CP. Επίσης ένα patch που λέγεται Magic Cymbals και πάλι έχει τη λογική του CP: crash hits και rolls με πολύ delay που δημιουργούν ένα χαστικό ηχητικό τοπίο. Βέβαια, η χρήση του είναι καθαρά καλλιτεχνική επιλογή. Εκτός από Battery, υπάρχει η έκδοση για Drumagog (.gog αρχεία) που επίσης δοκίμασα. Το Drumagog είναι απλά το ultimate tool για drums replacement και οι ήχοι του EM2 (δοκίμασα το MP μόνο) είναι πολύ σωστοί στο να κάνουν μια παραγωγή να ακούγεται πιο ακριβή... Οπότε, ο συνδυασμός της επιτυχίας! Πάλι όμως, δε μου άρεσε το δυναμικό εύρος (και δεν έφταιγε το Drumagog για αυτό). Τέλος υπάρχει και σε έκδοση TL Drum Rehab για Protools. Πάντα φυσικά μπορεί κάποιος να πάρει τα raw wavs για να χρησιμοποιήσει σε δικά του patches. Τα samples είναι στα 44.1kHz, 24bit.

Retrò Verb 2.0

Όπως είπαμε, πρόκειται για μία συλλογή από impulse responses. Τα πιο πολλά είναι stereo, όμως υπάρχουν και αρκετά surround σε 4.0 και 5.0. Σύμφωνα με το Sabino, το να αποτυπώσεις το impulse response ενός χώρου, δεν είναι τόσο διαφορετικό από το να ηχογραφείς όργανα στο studio. Πρέπει να διαλέξεις το καλύτερο σημείο μέσα στο χώρο για να τοποθετήσεις τα ηχεία που αναπαράγουν τον απαιτούμενο κρότο και φυσικά τα μικρόφωνα που τον αποτυπώνουν. Για όλο το signal path (mics, preamps, converters) πρέπει να επιλέξεις το καταλληλότερο για κάθε περίπτωση. Το σύνθετο setup του (φωτό 2) αποτελείται από ένα PC με ProTools Le και Mbox, ένα TC Electronic GoldChannel ως preamp και converter και από μικρόφωνα stereo pairs όπως Neumann KMF4, KM184, DPA 4011. Η σεβαστή ποιότητα αυτού του εξοπλισμού, σε συνδυασμό με αυτό στο studio για την επεξεργασία, είναι που αποφέρει πολύ αξιόλογη ποιότητα στον ήχο του RetròVerb.

Τα IRs χωρίζονται σε κατηγορίες ανάλογα με τη φύση του χώρου που αναπαριστούν, όμως δεν αποτελούν μία απλή συλλογή "αγνών" αποτυπωμάτων χώρων, που συνήθως μας ακούγονται υπερβολικά ωμά και χρειάζονται επεξεργασία. Αντιθέτως, ο Sabino έχει κάνει για μας αυτή την επεξεργασία, με σκοπό να είναι όσο πιο έτοιμα γίνεται για να μπουν σε ένα mix (η ίδια λογική με το ElektroMorph). Δε μιλάμε για κάτι περίεργο, πειραματικό, αλλά επεξεργασία με καλό και μουσικό γούστο. Μάλιστα, αρκετά από τα IRs είναι συνδυασμός (mix) πραγματικών χώρων μαζί με hardware reverb units, εκ των οποίων και το EMT plate reverb (δε γνωρίζω ποιο μοντέλο). Οι βασικές κατηγορίες λοιπόν, είναι οι Halls, Plates, Rooms & Chambers και Large Spaces, με την κάθε μία να μαρτυρά τι εί-

δος χώρου αφορά και με τουλάχιστον 30 IRs για κάθε μία. Επίσης υπάρχει η Combo-Amb που ουσιαστικά περιέχει ambiances, τα οποία ταιριάζουν κυρίως σε ηλεκτρικές κιθάρες ή άλλες σχετικές πηγές. Στην κατηγορία Classic Drive υπάρχουν πάλι Halls, Plates και Rooms, τα οποία όμως έχουν "περαστεί" από μπομπίνα και έτσι ακούγονται πιο vintage, με όλα τα γνωστά χαρακτηριστικά της ταινίας. Τέλος, υπάρχει ο φάκελος με τα Surround IRs που περιέχει πάλι Halls, Plates και Rooms αλλά σε 4.0 ή 5.0 format. Συγχωρήστε με, αλλά προς το παρόν δε διαθέτω surround σύστημα, οπότε δε μπορώ να γράψω εντυπώσεις για αυτά.

Συνολικά, το RetròVerb είναι εντυπωσιακό, ένα πραγματικό εργαλείο καλής ποιότητας και καλού γούστου. Ο κύριος λόγος νομίζω είναι ο γεμάτος ήχος του, που κατευθείαν φλερτάρει οποιαδήποτε πηγή "βάλεις" μέσα στους χώρους με όμορφο, φυσικό stereo image που δεν έχει στοιχεία υπερβολής. Όλα τα IRs είναι γλυκά, ακούγονται αναλογικά και έχουν πολύ καλή τρισδιάστατη αίσθηση. Για full Morevox experience, εφάρμοσα κάποια impulses σε programmed drums με το EM2 και το αποτέλεσμα ήταν πολύ εντυπωσιακό. Συγκεκριμένα, ένα short plate για να "ανοίξει" λίγο την αίσθηση του χώρου με early reflections και ταυτόχρονα μια δεύτερη επιστροφή με ένα μεγάλο, υπερηλούσιο hall. Σε ένα mix με βαριές distortion κιθάρες, τα ambiances από την κατηγορία Combo-Amb έκαναν πολύ καλή δουλειά, "ξεκολλώντας" τις από την προηγούμενως ολίγον τι λασπωμένη εικόνα και μάλιστα χωρίς να τις σκληρύνουν. Να πούμε ότι οι περισσότεροι χώροι είναι μεγάλης διάρκειας, πάνω από 1,5-2 sec, αλλά υπάρχουν και αρκετοί μικροί, με αποτέλεσμα να μη μας θέτει περιορισμούς. Σε sound design/post production επεμβάσεις μπορούν να αναδείξουν οτιδήποτε ακουγόταν αρχικά μικρό και φτωχό και να συντελέσουν σε ένα πλούσιο, γεμάτο image, χωρίς να χρειάζεται να το παρακάνουμε σε ένταση (wet over dry). Σαν τελικό σχόλιο, να προσθέσω ότι λόγω της γενικότερης ποιότητας και της produced φιλοσοφίας του RetròVerb, αυτό που αμέσως παρατηρείς είναι ότι δεν ακούγονται απλά ωραία και αναλυτικά σε ένα high end περιβάλλον, αλλά φανερά και στο μέσο consumer σύστημα!

RetròVerb Formats

Το RetròVerb είναι σχεδιασμένο για το TlSpace, αλλά παράλληλα συμβατό με οποιοδήποτε convolution processing plugin, εφόσον διατίθεται σε απλά αρχεία wav (44.1kHz, 24bit). Οπότε, στα πιο πολλά plugins αρκεί ένα drag n' drop του wav.

Enough...vox!

Ευχαριστούμε το Sabino για την πολύ αξιόλογη δουλειά του και στα δύο προϊόντα και αναμένουμε νέες του κυκλοφορίες με λαχτάρα. Μέχρι τότε, ακόμα και αργά να είναι, το ElektroMorph 2 και το RetròVerb 2.0 θα σας φανούν υπεραρκετά για τις καλλιτεχνικές σας αναζητήσεις και για τη δουλειά σας σε music ή post production. **N.Δ.**

Φωτό 2: Η καρδιά του mobile setup του Sabino.